

Mehmet ÖÇALAN¹
Murat ERGİN²

SPOR LİSELERİNDE ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN TERCİH VE BEKLENTİ DÜZEYLERİNİN BAZI DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

ÖZ

Bu çalışma ile öğrencilerin spor liselerinden beklentileri, beklentilerinin karşılanma derecesinin belirlenmesi ve çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışma, 11 spor lisesinde öğrenim gören 354 kadın, 709 erkek olmak üzere toplam 1063 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu ve Karapınar (2007) tarafından geliştirilen "Spor Liselerini Tercih Nedenleri ve Mesleki Beklenti Ölçeği" kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel işlemlerden sonra grupların ortalamaları arasındaki farkları belirlemek için bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Öğrencilerin spor liselerinden beklentileri: Spor tesislerinin öğrencilerin ulusal ve uluslararası başarı sağlayabileceği düzeyde olması, spor liselerinin millî sporcuları yetiştirebilecek şekilde organize edilmesi yönünde ortaya çıkmıştır. Beklentilerin karşılanma derecesi incelendiğinde; öğrencilerin spor liselerinden aldıkları eğitimle iyi bir fiziki görünüme kavuştukları fakat spor tesisi ve araç gerecin yetersiz olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak; spor liselerinin tesis, araç ve gereç sayısı artırılmalıdır. Antrenör, spor araç gereç desteğinin sağlanması için spor federasyonlarıyla işbirliği yapılabilir, öğretim programları öğrenci müsabaka ve antrenman programına göre esnek bir yapıda düzenlenebilir. Hedef branşı kapsayan spor liseleri çoğaltılabilir.

Başvuru Tarihi: 12/10/2018

Kabul Tarihi: 07/11/2018

Anahtar Kelimeler: Spor Lisesi, Öğrenci, Beklenti

EXAMINATION OF THE PREFERRED AND EXPECTATION LEVELS OF STUDENTS LEARNED IN SPORTS HIGH SCHOOLS, IN TERMS OF SOME VARIABLES

ABSTRACT

The aim of this study is to determine the expectation and the degree of fulfillment of expectations about the sport high school and to examine in terms of some variables. The study was conducted 354 females and 709 males, a total of 1063 students in 11 different sports schools. "Sports High School Preferences and Occupational Expectation Scale" was used as data collection tool by Karapınar (2007). In order to determine the differences between the averages of the groups after descriptive statistical procedures, independent groups t test was used. It has been seen that (The student's expectations from sports high schools) being the sports centers in a level that students can have national and international success and being organized sports high schools to be able to grow up national athletes. It has been seen that the students have a good physical body as a result of good education in schools but, it has also been seen that the sports centers and equipment aren't enough in the schools. In conclusion, the help of sports federation should be provided, the lesson plan should be revised according to the students' training programme, the schools including one branch should be increased the equipment should also be increased. Sports high schools covering the target sport branch can be replicated.

Key Words: Sport High School, Student, Expectation

¹ KKÜ Spor Bilimleri Fakültesi

² Kırıkkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Doktora Öğrencisi

GİRİŞ

Herhangi bir özel düzenleme olmadan spor ve eğitimi birleştirmek zordur. Spor liselerinin kurulması, pek çok sporcu için bu durumu kolaylaştırmıştır. Dünyada birçok ülke, uluslararası spor müsabakalarında başarılı olabilmek için, spor ve eğitimi birleştiren programlar uygulamaktadır.^{7,9,16,18}

Bir sporcunun elit sporcu olabilmesi için 10.000 saatlik bir eğitime ve antrenmana ihtiyaç duyulduğu rapor edilmiştir. Bu sürenin çoğu sporcunun ortaokul ve lise dönemine denk gelir ve 13-18 yaş arası bu dönem sporcu gelişimi için kritik dönem olarak tanımlanır².

Ülkemizde ortaöğretimde ayrı bir müfredatla spor eğitimi verilmesi ilk olarak 1984-1985 Eğitim yılında açılan Beden Eğitimi ve Spor Meslek Liseleri ile başlamıştır. Bu liseler; başarılı sporcuları korumak ve gelişimlerine fırsat tanımak, Beden Eğitimi ve Spor hizmetleri için ara eleman yetiştirmek, yüksek spor okullarına kabiliyetli eleman yetiştirmek, Beden Eğitimi ve Spor faaliyetlerinin topluma kazandırılmasına yardımcı olmak ve bu yolla sağlıklı ve düzenli bir toplum ortaya çıkarmak amacıyla 13.12.1983 tarihinde Bakanlar Kurulu kararı ile açılmıştır. Ankara, Çanakkale, Yozgat, Ağrı ve Kahramanmaraş'ta Gençlik Beden Eğitimi ve Okul Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğüne bağlı olarak bu liseler eğitim-öğretime başlamıştır³.

2004-2005 Eğitim-Öğretim yılında, spora ilgi ve yeteneği olan öğrencilerin, kendi potansiyellerini artırma, kendilerine uygun yükseköğretim programlarına hazırlanma, ülkemiz sporuna katkıda bulunma ve yurt dışında ülkemizi temsil edecek başarılı sporcuları yetiştirmek, öğrencilerinin gelişimlerine yönelik olarak işbirliği içerisinde çalışan, dayanışma alışkanlığını kazanarak takım ruhunu taşıyabilen, spor disiplini ve centilmenliğini özümseyen örnek bireyler olmalarını amaçlayan Spor Liseleri (SL) kurulmuştur¹². Spor liselerinde faal spor yapan öğrencilerin antrenman, müsabaka ve akademik

çalışmaları bir arada yürütme fırsatları vardır. Spor liselerinde verilen eğitim hem genel kültür ve genel yetenek derslerini, hem de sporla ilgili uygulamalı dersleri kapsamaktadır¹⁰. Uşak, Malatya, Sivas ve Erzurum olmak üzere dört ilde Spor Liseleri açılmış, şu anda ise 74 Spor Lisesi eğitime devam etmektedir¹².

Dünya'da spor ve eğitim imkanlarının bir arada verilebilmesi amacıyla birçok ülkede spor liseleri açılmıştır. İlk spor okulu 1936 Yılında Sovyetler Birliği'nin Leningrad şehrinde (Alekseyev Okulu) kurulmuştur. Daha sonra yeni okullar açılmaya devam etmiştir. 1967 yılında yaklaşık 3000 çocuk bu sisteme dahil olmuştur. İlk resmi yatılı spor okulu 1962 yılında Taşkent'te kurulmuştur¹⁸. Fransa'da sporcu öğrencilerin büyük çoğunluğu Paris'te bulunan INSEP (Ulusal Spor ve Beden Eğitimi Enstitüsü)'te eğitim almaktadır. Sporcu öğrenciler, yerel ortaöğretim okullarında kendilerine özel zaman düzenlemeleri ile programları takip ederler ya da öğretmenler öğrencilere eğitim vermek için eğitim merkezlerine giderler¹⁶. NBA oyuncuları, Tony Parker ve Boris Diaw bu merkezde eğitim almıştır²⁰.

Bu çalışma, öğrencilerin spor liselerinden beklentilerini ve bu beklentilerin karşılanma derecesini belirlemeyi ve çeşitli değişkenler açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Elde edilen bilgiler; spor liseleri öğretim ve ders programları geliştirme, tesis, araç, gereç ve personel gibi konulara dair düzenlemelerde, ilgili paydaşlara yardımcı olabilir.

MATERYAL VE YÖNTEM

Araştırma Modeli ve Çalışma Grubu: Araştırmada, var olan bir durumu belirlemek amacıyla betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırma evrenini Türkiye'deki 57 resmi spor lisesinde öğrenim gören 10.879 öğrenci (7.714 erkek; 3.165 kız öğrenci) oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini, Basit Tesadüfî Örneklem seçimi⁵ tekniği ile Türkiye'nin yedi coğrafi bölgesinden, her bölgeden iki il olacak şekilde 14 spor lisesi kura ile seçilmiştir. Ölçekler Ekim 2017'de posta

yoluyla 14 spor lisesine gönderilmiş olup, Aralık 2017'de veri toplama işlemi bitirilmiştir. 11 spor lisesi geri dönüş sağlamıştır. Araştırmaya gönüllü olarak 1321 öğrenci katılmıştır. 258 anket formu çift ve uygunsuz işaretlemelerden dolayı geçersiz sayılarak, 1063 öğrencinin anket formu değerlendirilmeye alınmıştır.

Veri Toplama Aracı: Veri toplama aracı olarak Karapınar (2007) tarafından geliştirilen, "Spor Liselerini Tercih Nedenleri ve Mesleki Beklenti Ölçeği" kullanılmıştır⁸. Anketin güvenilirlik ve geçerlilik çalışması Karapınar tarafından yapılmıştır. Anketin güvenilirlik katsayısı: $\alpha=0.718$ ile $\alpha=0.922$ arasında değişen değerlerden oluşmaktadır. Kişisel ve sosyokültürel özellikler dışındaki 45 soru

beşli Likert tipi (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum" ölçekle değerlendirilmiştir⁸. Çalışmamızın güvenilirlik hesaplaması ise: $\alpha=.639$ ile $\alpha=.841$ arasında değişen değerler bulunmuştur. Elde edilen verilerin analizinde IBM SPSS Statistics 22.0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin frekans (f) ve yüzde (%), aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (Ss) değerleri kullanılmıştır. Değişkenlerin karşılaştırılmasında, verilerin normallik sınaması, Shapiro-Wilk testi ile incelenmiş ve verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiştir. Değişkenler bağımsız gruplar t testi (independent samples-t test) kullanılarak karşılaştırılmıştır. Hata payı 0,05 olarak alınmıştır

BULGULAR

Tablo 1. Araştırmaya Katılan Okullar ve Öğrencilerin Tanımlayıcı İstatistikleri

Coğrafi Bölge	İller	f	%
Güneydoğu	Şanlıurfa SL	77	7,2
	Diyarbakır SL	60	5,6
İç Anadolu	Kırıkkale SL	106	10,0
	Eskişehir EL	135	12,7
Akdeniz	Antalya SL	180	16,9
	Burdur SL	95	8,9
Karadeniz	Samsun Gülizar-Hasan Yılmaz SL	54	5,1
	Trabzon SL	124	11,7
Marmara	Kocaeli Hayrettin Gürsoy SL	76	7,1
Ege	Aydın İncirliova SL	62	5,8
Doğu Anadolu	Elazığ Kaya Karakaya SL	94	8,8
	Kadın	354	33,3
Cinsiyet	Erkek	709	66,7
	Pansiyon	414	38,9
İkamet	Aile yanında	649	61,1
	Toplam	1063	100

Tablo 1 incelendiğinde; çalışma 7 coğrafi bölgeden 11 spor lisesi ile yapılmıştır. Marmara ve Ege bölgeleri dışındaki Katılımcıların 354 (%33.3)'ünün kadın, 709 (%66.7)'unun erkek olduğu; 414 (%38.9)'ünün okul pansiyonunda, 649

bölgelerden iki spor lisesinin çalışmaya katıldığı görülmektedir.

(61.1)'unun ailesinin yanında ikamet ettiği belirlenmiştir.

Tablo 2: Öğrencilerin Spor Lisesinden Beklentilerine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Maddeler	$\bar{X}$	Ss
Millî sporcuları yetiştirebilecek ve bünyesine alabilecek şekilde organize edilmeli	3,84	1,19
Spor tesisleri, araç-gereç, öğrencilerin ulusal ve uluslararası başarı sağlayabileceği düzeyde olmalı	3,82	1,25
Verilen eğitim, öğrencilerin tüm üniversite alanlarına girebilecek düzeyde olmalı	3,78	1,22
Her biri, bazı branşlar için eğitim yerleri haline getirilmeli ve antrenörler bu okullarda istihdam edilmeli	3,71	1,24
Eğitim programları müsabaka programına göre tüm yıla yayılmalı	3,69	1,25
Beden eğitimi öğretmenlerinin yanında her branşta antrenörler istihdam edilmeli	3,69	1,28
Diğer eğitim alanlarında da başarılı bir eğitim sunmalı	3,66	1,24
Sık sık sporla ilgili farklı konularda konferanslar düzenlenmeli	3,44	1,36

Tablo 2 incelendiğinde, “Millî sporcuları yetiştirebilecek ve bünyesine alabilecek şekilde organize edilmeli” maddesi en yüksek (3,84±1,19) aritmetik ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir.

“Sık sık sporla ilgili farklı konularda konferanslar düzenlenmeli” maddesinde ise en düşük (3,44±1,36) aritmetik ortalama tespit edilmiştir.

Tablo 3: Öğrencilerin Spor Lisesinden Beklentilerinin Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılması (t Testine Ait Tablo)

Maddeler	Cinsiyet	N	$\bar{X}\pm Ss$	t	p
Diğer eğitim alanlarında da başarılı bir eğitim sunmalı	Kadın	353	3,89±1,14	4,153	,000*
	Erkek	705	3,55±1,28		
Verilen eğitim, öğrencilerin üniversite eğitimi açısından BESYO'ların dışındaki diğer alanlara da girebilmeyi sağlayacak şekilde olmalı	Kadın	353	3,82±1,21	,804	,421
	Erkek	709	3,75±1,23		
Sporcu öğrencilerin branşlarında ulusal ve uluslararası başarı sağlayabilecekleri şekilde araç-gereç ve tesislere sahip olmalı	Kadın	354	3,92±1,18	1,913	,056
	Erkek	708	3,77±1,28		
Çeşitli branşlarda başarılı olmuş ülkemizi temsil eden millî düzeydeki sporcuların bir arada eğitim görüp bir taraftan da sportif çalışmalarını yapabilecekleri şekilde organize edilmeli	Kadın	354	3,97±1,12	2,574	,010*
	Erkek	708	3,78±1,22		
Her biri, bazı branşlar için eğitim yerleri haline getirilmeli ve antrenörler bu okullarda istihdam edilmeli	Kadın	354	3,84±1,22	2,373	,018*
	Erkek	708	3,65±1,24		
Eğitim programı sporcu öğrencilerin müsabaka programına göre tüm yıla yayılarak yapılmalı	Kadın	354	3,80±1,22	1,962	,050*
	Erkek	708	3,64±1,26		
Beden eğitimi öğretmenlerinin yanında her branşta olmak üzere branşlarında uzman antrenörler istihdam edilmeli	Kadın	354	3,84±1,19	2,731	,006*
	Erkek	708	3,61±1,31		
Sık sık sporla ilgili farklı konularda konferanslar düzenlenmeli	Kadın	354	3,42±1,33	-,343	,731
	Erkek	709	3,45±1,38		

p<0,05

Tablo 3 incelendiğinde, Spor Liseleri; “Diğer eğitim alanlarında da başarılı bir eğitim sunmalı”, “Çeşitli branşlarda başarılı olmuş ülkemizi temsil eden millî düzeydeki sporcuların bir arada eğitim görüp bir taraftan da sportif çalışmalarını yapabilecekleri şekilde organize edilmeli”, “Bazı branşlar için eğitim yerleri haline getirilmeli ve antrenörler bu okullarda istihdam edilmeli”, “Eğitim programı

sporcu öğrencilerin müsabaka programına göre tüm yıla yayılarak yapılmalı”, “Beden eğitimi öğretmenlerinin yanında her branşta olmak üzere branşlarında uzman antrenörler istihdam edilmeli” maddelerinde erkek ve kadın öğrenciler arasında (Kadın öğrencilerin lehine) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (p<0,05).

Öğrencilerin spor liselerinden beklentileri ile ilgili diğer maddelerde cinsiyet

açısından istatistiksel olarak anlamlı farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 4: Öğrencilerin Spor Liselerinden Beklentilerinin İkamet Değişkeni Açısından Karşılaştırılması (t Testine Ait Tablo)

Maddeler	Grup	n	$\bar{x}\pm Ss$	t	p
Diğer eğitim alanlarında da başarılı bir eğitim sunmalı	Aile yanında	645	3,69±1,24	,907	,365
	Pansiyon	411	3,62±1,19		
Verilen eğitim, üniversite eğitimi açısından BESYO'ların dışındaki diğer alanlara da girebilmeyi sağlayacak şekilde olmalı	Aile yanında	648	3,77±1,21	-,169	,866
	Pansiyon	412	3,78±1,19		
Sporcu öğrencilerin branşlarında ulusal ve uluslararası başarı sağlayabilecekleri şekilde araç-gereç ve tesislere sahip olmalı	Aile yanında	648	4,04±1,08	-1,171	,242
	Pansiyon	412	4,12±0,99		
Çeşitli branşlarda başarılı olmuş ülkemizi temsil eden millî düzeydeki sporcuların bir arada eğitim görüp bir taraftan da sportif çalışmalarını yapabilecekleri şekilde organize edilmeli	Aile yanında	648	4,02±1,05	-,209	,834
	Pansiyon	412	4,03±1,02		
Her biri, bazı branşlar için eğitim yerleri haline getirilmeli ve antrenörler bu okullarda istihdam edilmeli	Aile yanında	648	3,98±1,06	2,021	,044*
	Pansiyon	412	3,84±1,10		
Eğitim programı sporcu öğrencilerin müsabaka programına göre tüm yıla yayılarak yapılmalı	Aile yanında	648	3,96±1,08	,595	,552
	Pansiyon	412	3,92±1,08		
Beden eğitimi öğretmenlerinin yanında her branşta olmak üzere branşlarında uzman antrenörler istihdam edilmeli	Aile yanında	648	3,70±1,27	,522	,602
	Pansiyon	412	3,66±1,29		
Sık sık sporla ilgili farklı konularda konferanslar düzenlenmeli	Aile yanında	649	3,39±1,38	-1,344	,179
	Pansiyon	412	3,51±1,34		

* $p<0,05$

Tablo 4 incelendiğinde, "Spor liselerinin her biri, bazı branşlar için eğitim yerleri haline getirilmeli ve antrenörler bu okullarda istihdam edilmeli" maddesinde ailesinin yanında ve okul pansiyonunda kalan öğrenciler arasında (aile yanında

ikamet eden öğrenciler lehine) istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Öğrencilerin spor liselerinden beklentileri ile ilgili diğer maddelerde ikamet yeri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 5: Öğrencilerin Spor Liselerinden Beklentilerinin Karşılanma Derecesine Ait Aritmetik Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Maddeler	$\bar{x}$	Ss
Verilen eğitim iyi bir fiziki görünüme kavuşmayı sağlar	3,76	1,39
Verilen eğitim ruhsal açıdan rahatlama ve can sıkıntılarını uzaklaşmayı sağlar	3,73	1,32
Verilen eğitim insanlarla daha kolay ilişki kurmaya yardımcı olur	3,72	1,26
Verilen eğitim spor ile ilgili birikimi artırır	3,69	1,25
Verilen eğitim öğrencileri mutlu eder ve verilen eğitim zevk verir	3,69	1,3
Verilen eğitim kendine güven duygusunu artırır	3,67	1,26
Verilen eğitim motivasyonu artırır	3,66	1,31
Spor alanındaki bilgi düzeyini artırır	3,64	1,28
Branşa yönelik uzmanlığı olan beden eğitimi öğretmeni bulunmakta	3,62	1,33
Boş zamanlarda yapılan çalışmalar ve antrenmanlar tatmin edici boyutta	3,53	1,3
Sunulan spor eğitimi üst düzeyde	3,45	1,33
Mevcut eğitim kadrosu yeterli	3,44	1,35
Branşımızda uzmanlaşabilecek ortam bulma	3,44	1,31
Branşa ait tüm araç gereç ve tesis var	3,41	1,33
Eğitim programı spor branşını etkilememekte	3,41	1,31
Yapılan spor branşına yönelik spor tesisi var ve yeterli	3,28	1,4
Verilen eğitim üst düzeyde	3,11	1,35

Tablo 5 incelendiğinde, “Verilen eğitim iyi bir fiziki görünüme kavuşmayı sağlar” maddesinin en yüksek ($3,76\pm 1,39$) aritmetik ortalamaya sahip olduğu görülmektedir.

“Verilen eğitim üst düzeyde” maddesi ise en düşük ($3,11\pm 1,35$) aritmetik ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir.

Tablo 6: Cinsiyet Değişkenine Göre Beklentilerin Karşılama Derecesinin Karşılaştırılması (t Testine Ait Tablo)

Maddeler n=1063	cinsiyet	N	$\bar{X}\pm Ss$	t	p
Mevcut eğitim kadrosu yeterli	Kadın	354	$3,68\pm 1,26$	-2,075	,038*
	Erkek	709	$3,84\pm 1,15$		
Verilen eğitim üst düzeyde	Kadın	353	$3,06\pm 1,35$	-,807	,420
	Erkek	705	$3,13\pm 1,35$		
Sunulan spor eğitimi üst düzeyde	Kadın	354	$3,38\pm 1,34$	-1,075	,283
	Erkek	708	$3,48\pm 1,33$		
Branşımızda uzmanlaşabilecek ortam bulma	Kadın	354	$3,45\pm 1,30$	,142	,887
	Erkek	707	$3,44\pm 1,31$		
Branşa ait tüm araç gereç ve tesis var	Kadın	354	$3,13\pm 1,36$	1,489	,137
	Erkek	707	$3,00\pm 1,39$		
Eğitim programı spor branşını etkilememekte	Kadın	354	$3,42\pm 1,32$	,182	,856
	Erkek	708	$3,41\pm 1,31$		
Boş zamanlarda yapılan çalışmalar ve antrenmanlar tatmin edici boyutta	Kadın	354	$3,57\pm 1,32$	,742	,458
	Erkek	709	$3,51\pm 1,29$		
Yapılan spor branşına yönelik spor tesisi var ve yeterli	Kadın	353	$3,02\pm 1,38$	,395	,693
	Erkek	708	$2,98\pm 1,45$		
Branşa yönelik uzmanlığı olan beden eğitimi öğretmeni bulunmakta	Kadın	353	$3,71\pm 1,33$	1,522	,128
	Erkek	706	$3,57\pm 1,33$		
Spor alanındaki bilgi düzeyini artırır	Kadın	354	$3,71\pm 1,24$	1,335	,182
	Erkek	709	$3,60\pm 1,30$		
Verilen eğitim kendine güven duygusunu artırır	Kadın	354	$3,76\pm 1,14$	-,945	,345
	Erkek	709	$3,83\pm 1,19$		
Verilen eğitim spor ile ilgili birikimi artırır	Kadın	353	$3,78\pm 1,19$	1,693	,091
	Erkek	707	$3,65\pm 1,28$		
Verilen eğitim insanlarla daha kolay ilişki kurmaya yardımcı olur	Kadın	354	$3,79\pm 1,21$	1,317	,188
	Erkek	709	$3,68\pm 1,29$		
Verilen eğitim öğrencileri mutlu eder ve verilen eğitim zevk verir	Kadın	354	$3,91\pm 1,17$	,422	,673
	Erkek	709	$3,87\pm 1,18$		
Verilen eğitim motivasyonu artırır	Kadın	354	$3,75\pm 1,25$	1,556	,120
	Erkek	708	$3,61\pm 1,34$		
Verilen eğitim ruhsal açıdan rahatlama ve can sıkıntılarını uzaklaşmayı sağlar	Kadın	353	$3,79\pm 1,25$	1,146	,252
	Erkek	708	$3,69\pm 1,35$		
Verilen eğitim iyi bir fiziki görünüme kavuşmayı sağlar	Kadın	353	$4,07\pm 1,13$	,572	,568
	Erkek	709	$4,03\pm 1,15$		

* $p<0.05$

Tablo 6 incelendiğinde, “Spor liselerinin mevcut eğitim kadrosu yeterli” maddesinde kadın ($3,68\pm 1,26$) ve erkek ($3,84\pm 1,15$) öğrenciler arasında (Erkek öğrenciler lehine) istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$).

Öğrencilerin spor liselerinden beklentilerinin karşılanma derecesi ile ilgili diğer maddelerde kadın ve erkek öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 7: İkamet Değişkenine Göre Beklentilerin Karşılama Derecesinin Karşılaştırılması (t Testine Ait Tablo)

İkamet	Grup	N	$\bar{X} \pm Ss$	t	p
Mevcut eğitim kadrosu yeterli	Aile yanında	649	3,75±1,21	-1,230	,219
	Pansiyon	412	3,84±1,14		
Verilen eğitim üst düzeyde	Aile yanında	645	3,03±1,37	-2,394	,017*
	Pansiyon	411	3,23±1,30		
Sunulan spor eğitimi üst düzeyde	Aile yanında	648	3,42±1,33	-,670	,503
	Pansiyon	412	3,48±1,30		
Branşında uzmanlaşabilecek ortam bulma	Aile yanında	649	3,41±1,32	-,975	,330
	Pansiyon	410	3,49±1,29		
Branşa ait tüm araç gereç ve tesis var	Aile yanında	647	3,07±1,39	,779	,436
	Pansiyon	412	3,00±1,38		
Eğitim programı spor branşını etkilememekte	Aile yanında	649	3,34±1,32	-2,365	,018*
	Pansiyon	411	3,53±1,30		
Boş zamanlarda yapılan çalışmalar ve antrenmanlar tatmin edici boyutta	Aile yanında	649	3,48±1,30	-1,473	,141
	Pansiyon	412	3,60±1,29		
Yapılan spor branşına yönelik spor tesis var ve yeterli	Aile yanında	648	3,00±1,46	-,024	,981
	Pansiyon	411	3,00±1,37		
Branşa yönelik uzmanlığı olan beden eğitimi öğretmeni bulunmakta	Aile yanında	647	3,54±1,35	-2,451	,014*
	Pansiyon	410	3,74±1,30		
Spor alanındaki bilgi düzeyini artırır	Aile yanında	649	3,62±1,28	-,695	,487
	Pansiyon	412	3,67±1,27		
Verilen eğitim kendine güven duygusunu artırır	Aile yanında	649	3,79±1,20	-,795	,427
	Pansiyon	412	3,84±1,13		
Verilen eğitim spor ile ilgili birikimi artırır	Aile yanında	647	3,67±1,26	-,665	,506
	Pansiyon	411	3,73±1,25		
Verilen eğitim insanlarla daha kolay ilişki kurmaya yardımcı olur	Aile yanında	649	3,70±1,26	-,332	,740
	Pansiyon	412	3,73±1,27		
Verilen eğitim öğrencileri mutlu eder ve verilen eğitim zevk verir	Aile yanında	649	3,89±1,19	,140	,888
	Pansiyon	412	3,88±1,15		
Verilen eğitim motivasyonu artırır	Aile yanında	648	3,61±1,32	-1,465	,143
	Pansiyon	412	3,73±1,30		
Verilen eğitim ruhsal açıdan rahatlama ve can sıkıntılarını uzaklaşmayı sağlar	Aile yanında	648	3,67±1,32	-1,830	,068
	Pansiyon	411	3,82±1,31		
Verilen eğitim iyi bir fiziki görünüme kavuşmayı sağlar	Aile yanında	649	4,05±1,13	,135	,893
	Pansiyon	411	4,04±1,17		

*p<0,05

Tablo 7 incelendiğinde, “Spor lisesinde verilen eğitim üst düzeydedir”, “Eğitim programı spor branşını etkilememekte” ve “Branşa yönelik uzmanlığı olan beden eğitimi öğretmeni bulunmakta” maddelerinde okul pansiyonunda ve ailesinin yanında kalan öğrenciler arasında (Pansiyonda kalan öğrencilerin

lehine) istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur (p<0,05).

Öğrencilerin spor liselerinden beklentilerinin karşılanma derecesi ile ilgili diğer maddelerde ikamet yeri açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farka rastlanmamıştır (p>0,05).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Katılımcıların spor liselerinden beklentileri; tesislerin çoğaltılması, millî sporcu yetiştirme, eğitim programları, verilen eğitim tüm üniversite alanlarına girebilecek düzeyde verilmeli, her branşta antrenör istihdam edilmeli, diğer eğitim alanlarında da başarılı bir eğitim sunmalı

ve konferanslar verilmeli olarak belirlenmiştir. Bu sonuç; Canal (2008)’in spor lisesi öğrencilerinin problemleri ve beklentilerini belirleyerek, sonuçları kişisel bilgileriyle karşılaştırmak amacıyla 490 öğrenci ile yaptığı tez çalışması ve Karapınar (2007)’in spor lisesi öğrencilerinin okula giriş nedenleri ve mesleki beklentilerini belirlemek amacıyla

691 öğrenci ile yaptığı tez çalışması ile paralellik arz etmektedir^{4,8}. Karapınar (2007)'in çalışmasında; öğrencilerin % 89.5'inin, spor tesislerinin ulusal ve uluslararası başarı sağlayabileceği düzeyde olması gerektiğini belirtmiştir⁸. Altındaş (2009)'in spor liselerinin amaç, hedef ve beklentilerinin ne derecede gerçekleştirildiği ve elde edilen sonuçların öğrencilerin kişisel bilgileri ile karşılaştırmak amacıyla yaptığı tez çalışmasında, katılımcıların yaklaşık yarısı spor alanları, derslikler, ders araç ve gerecini yetersiz bulduğu belirlenmiştir¹. Canal (2008)'in yaptığı çalışmada; tesislerin yetersiz olması, okulda spor yapmaya elverişli ortamın olmaması, spor malzemelerinin çok pahalı olduğu için edinilememesi, başlıca sorunlar olarak ortaya çıkmıştır⁴. Nar (2007)'in spor liselerinde eğitim gören öğrencilerin beklentilerini belirlemek amacıyla yaptığı tez çalışmasında; katılımcıların % 62.9'u spor tesislerini yetersiz bulmuştur. Bu sonuçlar çalışmamızda elde ettiğimiz bulgularla paralellik arz etmektedir¹³. Tesis, derslik, spor araç ve gereçlerinin yetersiz olduğu spor liseleri ile ilgili yapılan diğer çalışmalarda da bildirilmiştir^{8,14,15}. 2007 yılından bu yana spor liseleri ile ilgili yapılan çalışmalara dayanarak; tesis, araç, gereç vb. yetersizliklerin günümüze kadar giderilemediği sonucuna varılabilir. Beden eğitimi öğretmeni, tesis, araç, gereçle ilgili sorunların çözümü için tematik spor liseleri artırılabilir. Yurt dışında; Almanya'da Freiburg Spor Okulu kayaklı koşu branşında, Tauberbischofsheim, Bonn ve Koblenz Spor Okullarında eskrim eğitimi, İtalya'da ise Kayak Spor Okulları, tematik spor okullarına örnek olarak verilebilir¹⁹. Bu okullardan mezun olan sporcu öğrenciler, uluslararası müsabakalarda başarılı sonuçlar aldığı görülmüştür. 1992-2006 yılları arasında düzenlenen Olimpiyat Oyunları'nda Avusturya kayak takımının kazandığı madalyaların % 90'ını Avusturya Kayak Okulu sporcuları almıştır¹⁸.

2017-2018 eğitim ve öğretim yılında spor liselerinin olimpik branşlarda yapılandırılması çalışmaları kapsamında açılan 10 Tematik Spor Lisesi ile spor liselerinin branşlaşması ile mevcut kaynaklar verimli kullanılması sağlanabilir. Bir dersin amacına uygun, verimli bir şekilde yapılabilmesi için öncelikle spor alanının ve spor araç gerecinin hazır olması şarttır. Birçok spor branşına ait araç, gereç, alan ve eğitiminin tüm spor liselerinde bulunması zor görünmektedir. 2018-2019 Eğitim ve Öğretim yılında 74 Spor Lisesinin 47 spor salonuna sahip olduğu, 27 Spor Lisesinin ise spor salonuna sahip olmadığı görülmektedir²². Bu nedenle spor liselerinde hedef branşlar belirlenerek, gerekli öğrenci, öğretmen, yardımcı personel, tesis, araç ve gereçlerin sağlanması faydalı olabilir. Spor salonunun eksikliği yanında bireysel branşlar için uygun alan, tesis, araç ve gereç olmalıdır. Örneğin tekvando branşı için zeminin tatemi ile kaplı olması, halter branşı için halter platformu, bar, farklı ağırlıklar, güreş branşı için güreş minderi vb. spor malzemelerinin bulunması gereklidir. Bu malzemeler, sadece dersin verimli işlenmesi yanında sporcu öğrencinin sağlığı için de önem arz etmektedir. Spor lisesinde verilen eğitimin, öğrencilerin iyi bir fiziki görünüme kavuşma beklentisini karşıladığı belirlenmiştir. Karapınar (2007)'in çalışmasında % 57 oranında katılımcılar spor lisesinde verilen eğitimin, iyi bir fiziki görünüme kavuşmalarını sağladığı rapor edilmiştir⁸. Çoban (2006) spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin, okullarından memnun olduklarını, genel olarak sağlık, mutluluk, kendilerine olan güven duygularını geliştirebilme ve gelecekte iyi bir sporcu olmak amacını taşıdıklarını belirtmiştir⁶. Altındaş (2009)'in çalışmasında; katılımcıların % 76.4'ünün sporu sağlık ve zinde kalabilmek için yaptığı belirtilmiştir¹. Sunay ve Sunay (1996)'in, lise öğrencilerinin beden eğitimi dersinden beklentileri ve beklentilerin gerçekleştirme düzeyini belirlemek amacıyla

yaptıkları çalışmada; spor yapma nedenleri olarak; fiziksel gelişim sağlamanın % 84.8 oranında etkili olduğu belirtilmiştir¹⁷. Bu sonuçlar çalışmamızda elde edilen bulguları desteklemektedir. Öğrencilerin, önemli bir oranda (%35.6) spor liselerinde verilen eğitimin üst düzeyde olmadığı kanısını taşıdıkları görülmüştür. Spor liselerinde verilen eğitim; Karapınar (2007)'in çalışmasında % 42.1 oranında; Altındaş (2009)'in çalışmasında; % 44.6 oranında yetersiz olduğu bildirilmiştir^{1,8}. Bu bulgu çalışmamızla paralellik göstermektedir. Nar (2007)'in çalışmasında % 57 oranında spor liselerinde verilen eğitim yeterli olarak rapor edilmiştir¹³. Bu sonuç çalışmamızda elde edilen bulgu ile örtüşmemektedir. Bu farklılık araştırma grubundan kaynaklanmış olabilir. Ayrıca, spor liselerinde görev alacak beden eğitimi öğretmenlerinde aranacak şartlar incelendiğinde; 17 Nisan 2015 tarih 29329 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Öğretmen Atama ve Yer Değiştirme yönetmeliğinde; 3 yıl öğretmenlik yapma ve uygulama

sınavında başarılı olma şartı aranmaktadır²¹. İyi bir eğitim için öğretmen seçimi önemli bir faktördür. Bu amaçla, spor liselerinin tematik spor liselerine dönüşümüyle; beden eğitimi öğretmeni seçiminde; spor branşına ait Antrenörlük Belgesi (2.3.Kademe vb.), lisans gibi koşullar aranabilir. Sonuç olarak: Spor Liselerinin tesis, araç, gereç açısından yetersiz olduğu, halen bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin uluslararası düzeyde başarı gösteremedikleri sonucuna varılabilir. Spor federasyonlarıyla işbirliğine gidilmesi, tesis, araç, gereç ve antrenör desteği açısından faydalı olabilir. Bu işbirliği elit antrenörlerin spor okullarında beden eğitimi öğretmenleri veya öğrencilere konferans, gelişim seminerleri ile olabilir. Elit sporcu öğrencilere esnek müfredat ya da eğitim sistemi uygulanabilir (Örneğin: Uzaktan eğitim, yaz okulu ve öğrenci ortaklıkları). Yine elit sporcu öğrencilerin yerel spor kulübü ve antrenörlerle ortak çalışma süreleri artırılabilir.

KAYNAKLAR

1. Altındaş, ME., *Türkiye'de açılan spor liselerinin amaç hedef ve beklentilerinin araştırılması*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 2009.
2. Balyi. I., Way. R., Norris. S., Cardinal. C., Higgs. C., Canadian Sport for Life: Long-term athlete development resource paper. BC: Canadian Sport Centres, Vancouver, (2005).
3. Can, Y., *Türk Spor Eğitimi ve Öğretmen Liseleri Beden Eğitimi ve Spor Bölümleri*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara, 1986.
4. Canal, E., *Spor liselerindeki öğrencilerin problemleri ve beklentilerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2008.
5. Çıngı, H., *Örnekleme kuramı*, Hacettepe Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1994.
6. Çoban B., "Spor lisesi öğrencilerinin tercih ettikleri alana ilişkin tutum ve beklentileri" *Millî Eğitim Dergisi*. 172(Güz), 322-334,2006
7. De Knop. P., Wylleman. P., Van Houcke. J., Bollaert. L., Sports Management – A European Approach to the Management of the Combination of Academics and Elite-Level Sport. In Perspectives – The Interdisciplinary Series of Physical Education and Sport Science, 1. Baskı. School Sport and Competition, (Ed: Steve BAILEY), Meyer&Meyer Sport, Oxford, 1999.
8. Karapınar, Y., *Spor liselerinde öğrenim gören öğrencilerin okula giriş nedenleri ve mesleki beklentilerinin araştırılması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya, 2007.
9. Kristiansen E., Houlihan B., "Developing Young Athletes: The Role of the Private Sport Schools in the Norwegian Sport System" *International Review for the Sociology of Sport*,(1)1-23,2015.
10. MEB Mevzuat Bankası. (2010). Erişim: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/27260_0.html (01/10/2017).
11. MEB (2007). Spor Liseleri Yönetmeliği. Madde 6. Erişim: http://mevzuat.meb.gov.tr/html/25714_1.html. (01/10/2017).
12. MEB (2017). Millî Eğitim İstatistikler Örgün Eğitim. Erişim:http://sgb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_03/30044345_meb_istatistikleri_organ_egitim_2015_2016.pdf. (12.10.2017).
13. Nar, A., *Spor Liselerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Okula Giriş Nedenleri ve Mesleki Beklentilerinin Araştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Kütahya, 2007.
14. Okudan, B., *Spor liselerinde okuyan öğrencilerin profillerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 2011.

15. Pepe K., Bozkurt İ., "Ortaöğretim Kurumlarında Spor Alanı Uygulamalarının Nitelikli Bireylerin Seçimi ve Yetiştirilmesi Açısından Değerlendirilmesi" Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 15, 497-506, 2006.
16. Radtke. S., Coalter. F., Sports Schools: An International Review Report to the Scottish Institute of Sport Foundation, Department of Sports Studies University of Stirling, İskoçya, 37,2007.
17. Sunay Y., Sunay H., "Lise Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersinden Beklentilerin Gerçekleşme Düzeyi" Gazi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.1(4), 35-53,1996.
18. Way. R., Repp. C., Brennan. T. Sport Schools in Canada: The Future is Here, Canadian Sport Centre, Vancouver,2010.
19. <http://www.extra.insep.info/content> (01/08/2017)
20. <http://www.insep.fr/fr/actualites/les-salles-tony-parker-et-boris-diaw-inaugur%C3%A9es-aujourd%E2%80%99hui-%C3%A0-linsep> (01/08/2017).
21. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2015/04/20150417-4.htm> (15/09/2018).
22. http://ogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_09/19185304_Spor_Liseleri.pdf (04/11/2018)

